

Sygn. akt II CSK 563/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku W. K.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 22 kwietnia 2016 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w C. ustanowił na rzecz uczestnika postępowania E. sp. z o.o. z siedzibą w P. służebność przesylu na dwóch szczegółowo opisanych nieruchomościach, polegającą na znoszeniu istnienia słupów energetycznych, napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia oraz niskiego napięcia, a także prawo do korzystania z nieruchomości obciążonych w zakresie niezbędnym do konserwacji, remontów, modernizacji, wymiany urządzeń, z prawem do wejścia i wjazdu, w zakresie oznaczonym przez biegłego sądowego geodetę na mapie, stanowiącej integralną część postanowienia. Ponadto zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawcy W. K. kwotę 16 280 złotych tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie opisanej służebności, a także rozstrzygnął o kosztach postępowania.

W wyniku rozpoznania apelacji uczestnika Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2016 r. uwzględnił ją w zakresie, w jakim stwierdził trafność zarzutu uczestnika i zasiedzenie przez niego służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesylu dotyczącej nieruchomości, przez którą przebiega linia energetyczna średniego napięcia, z tego względu zmieniając postanowienie Sądu pierwszej instancji i ograniczając wysokość wynagrodzenia należnego wnioskodawcy do kwoty 940,30 złotych.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie w zaskarżonym postanowieniu przepisów prawa materialnego, tj. art. 292, art. 305⁴, art. 348, art. 352 § 2, art. 176, art. 340, art. 352 k.c. oraz art. 5 ust. 3 i art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 16, poz. 69 ze zm.) przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie; art. 2, art. 21 ust. 1 i 2, art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji RP przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie; art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Zaskarżając postanowienie Sądu Okręgowego w zakresie pkt I lit. b i pkt III skarżący wniósł o uchylenie tego postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie na jego zmianę i ustanowienie służebności przesylu zgodnie z pierwotnym wnioskiem oraz zasądzenie dalszej

kwoty wynagrodzenia, tj. 15 440 złotych z odsetkami ustawowymi, a także zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę uczestnik wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pełnomocnik wnioskodawcy wskazał na występowanie w sprawie dwóch istotnych zagadnień prawnych. Pierwsze powiązał z jednoczesną potrzebą wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymieniając te przepisy, odpowiadające przepisom będącym podstawą zarzutów skargi kasacyjnej i sformułował niemal jednostronicowe, jednozdaniowe pytanie, sprowadzające się do kwestii obowiązku dowiedzenia ciągłości przeniesień posiadania urządzeń energetycznych aż do posiadania ich przez uczestnika. Drugie zagadnienie prawne dotyczy wykładni art. 292 k.c. i sprowadza się do pytania, czy przedsiębiorca przesyłowy może zasiedzieć służebność, o której mowa, polegającą na uprawnieniach obejmujących dostęp do gruntu w celu wykonania robót konserwacyjnych i innych, a także w zakresie strefy ochronnej nie mającej żadnych widocznych urządzeń, wokół linii energetycznej i słupów, w strefie technologicznego korzystania.

Mimo niezwykle obszernego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi (około 20 stron tekstu) trudno zgodzić się z zawarciem w nim argumentacji, odpowiadającej utrwalonym już w orzecznictwie i doktrynie przesłankom merytorycznym wystąpienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego według art. 398⁹ § 1 k.p.c. Odnośnie do pierwszego pytania, to jest ono nadmiernie szczegółowe i powiązane z okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy. Skarżący nie może się pogodzić z ustaleniami faktycznymi w rozpoznanej prawomocnie sprawie i próbuje podważyć te ustalenia przez poszukiwanie prawnych warunków następstwa prawnego przedsiębiorców i przejmowania przez nich składników należących do nich przedsiębiorstw w postaci urządzeń sieci

energetycznej. To nie są jednak kwestie prawne, tylko faktyczne i dowodowe, a te nie podlegają ocenie w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Jest oczywiste, że w razie orzekania o zasiedzeniu służebności, która była posiadana przez kilka podmiotów konieczne było wykazanie ich następstwa prawnego w zakresie korzystania z cudzej nieruchomości w oznaczonym zakresie. Sposób ustalania takiej okoliczności podlega ogólnym regułom dokonywania ustaleń faktycznych i prawnych w każdym podobnym postępowaniu cywilnym, włącznie z opieraniem się na domniemaniach faktycznych. W licznych sprawach o zasiedzenie służebności przesyłu lub służebności gruntowej jej odpowiadającej występuje następstwo prawne przedsiębiorców przesyłowych, wynikające z ich przekształceń podmiotowych i problem poruszany obszernie przez skarżącego nie występuje w rzeczywistości prawnej, mimo że nieraz próbuje się podważać następstwo prawne, zwłaszcza związane z przekształceniami własnościowymi dawnych przedsiębiorstw państwowych. Kwestie te zostały już jednak wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego i nie budzą wątpliwości, które dawniej występowały. Z całą pewnością, w takim ujęciu, jak problem ten przedstawił skarżący nie można go sprowadzić do żadnej generalnej reguły, która odpowiadałaby pojęciu istotnego zagadnienia prawnego, mającemu po rozważeniu przynieść uniwersalne rozwiązanie, przydatne w innych rozpoznawanych sprawach. W takim zakresie, w jakim ogólne rozumienie podniesionych przepisów można było uzyskać, to już w znanym i publikowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego nastąpiło w sposób zadowalający i spełniający przesłankę przyczynienia się do rozwoju prawa. W kwestii wykładni wskazanych przepisów nie ma żadnego uzasadnienia ani odwołania się do orzecznictwa wskazującego na rozbieżności interpretacyjne. Nie zostały więc spełnione przesłanki do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania odnośnie do pierwszego zagadnienia prawnego.

Podobnie należy ocenić drugie zagadnienie. Przyjęcia skargi do rozpoznania nie uzasadnia pytanie o możliwość nabycia przez zasiedzenie korzystania z pasa ochronnego linii przesyłowej jako elementu służebności przesyłu. Nie ulega wątpliwości, że służebność przesyłu powinna pozwalać na korzystanie z nieruchomości w takim zakresie, w jakim jest to konieczne do prawidłowej eksploatacji linii przesyłowej. To samo można odnieść do służebności gruntowej

odpowiadającej treści służebności przesyłu. Posiadanie takiej służebności zostało dopuszczone przez Sąd Najwyższy co do okresu przed wejściem w życie przepisów kodeksu cywilnego o służebności przesyłu i stanowisko takie znalazło akceptację doktryny. W konsekwencji, sformułowane zagadnienie prawne nie jest zrozumiałe, trudno bowiem przyjąć, z jakich przyczyn prowadzące do zasiedzenia posiadanie służebności przesyłu lub służebności gruntowej jej odpowiadającej miałyby mieć inny zakres niż w wypadku ustanowienia tego prawa. W tej sytuacji również nie została wypełniona przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z podanych przyczyn należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu. Ze względu na brak zawarcia w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosku o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, nie zachodzą podstawy do przyznania uczestnikowi od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego.

aj

l.n